

Kirjallinen kysymys KK 181/2026 vp

Ritva Elomaa ps

Kirjallinen kysymys virvoitusjuomaverosta

Eduskunnan puhemiehelle

Virvoitusjuomaveron muutos astui voimaan 1.4.2026. Virvoitusjuomaveron uudistuksen tavoitteena on ollut vahvistaa veron terveysohjaavaa vaikutusta erityisesti sokeripitoisten juomien osalta. Hallituksen esityksen mukaan tavoitteena on ohjata kulutusta vähemmän sokeria sisältäviin tuotteisiin. Virvoitusjuomaveron koskee myös yrttihaudukkeita, eli kotimaisista viljellyistä tai luonnonkasveista tehtyjä teen kaltaisia juoma-aineita. Niitä ei saa kutsua teeksi, sillä niissä ei ole teepensaan (*Camellia sinensis*) lehtiä, josta teenä puhutaan. Virvoitusjuomaveron koskee lisäksi myös isompien teetalojen teesekoituksia, joita on maustettu kotimaisilla luonnontuotteilla, kuten kuusenkerkällä tai marjoilla.

Veroa on perusteltu ohjaamisella terveellisempään kulutukseen ja sokerinkäytön vähentämiseen verotulojen lisäksi. Tämä on merkittävä uusi kustannus ja rasite luonnontuotealan toimijoille. Vaikka pienimpien toimijoiden (alle 70 000 litraa valmiiksi juomaksi laskettuna) ei tarvitse maksaa veroa, on kuitenkin ilmoitettava verohallinnon rekisteriin ja ilmoitettava myydyt määrät. Pienillä tuottajilla on jo nytkin liikaa paperityötä, mikä kaikki on pois tuottavasta työstä.

Tuotteiden hinnoissa vero voi merkitä jopa 40 prosentin hinnan korotusta, mikä tiputtaa tuotteita markkinoilta. Kahvia, teetä (teepensaan lehdistä tehtyä) tai kaakaota vero ei koske. Eli kotimaisten tuotteiden kilpailukyky heikkenee, tuontituotteiden paranee.

Yrttihaudukkeiden ei pitäisi kuulua virvoitusjuomaveron piiriin. Tulkinta hankaloittaa kohtuuttomasti luonnontuotealan yritysten toimintaa. Käytännössä uudistuksen vaikutukset yrttiteevalmisteiden hintoihin ovat osoittautuneet huomattavasti hallituksen esityksessä (HE 123/2025 vp) arvioitua suuremmiksi. Alan toimijoiden mukaan hinnankorotukset ovat olleet jopa yli 40 prosenttia, kun hallituksen esityksessä vaikutukseksi arvioitiin keskimäärin noin 4 prosenttia. Näin suuri ero arvioitujen ja toteutuneiden vaikutusten välillä osoittaa, että yrttiteevalmisteiden erityispiirteitä ei ole otettu lain valmistelussa riittävällä tavalla huomioon.

Sokerittomat yrttihaudukkeet eivät kuitenkaan tyypillisesti sisällä lisättyä sokeria, eivätkä ne vastaa käyttötarkoitukseltaan tai kuluttajamielikuvaltaan virvoitusjuomia. Kyse on yleensä haudutettavista kasvipöytäistä tuotteista, joita käytetään teen tavoin. Kuluttajat eivät myöskään tyypillisesti pidä tällaisia tuotteita virvoitusjuomina, eikä niitä markkinoida sellaisina.

Tee ja kahvi ovat virvoitusjuomaverottomia, mutta yrttiteevalmisteet eivät. Eikö olisi oikeudenmukaisempaa, että näitä tuoteryhmiä käsiteltäisiin verotuksessa yhdenvertaisina?

Kirjallinen kysymys KK 181/2026 vp

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Olisiko hallituksella mahdollisuutta selvittää kiinteiden juoma-ainesten verotuksen laskentaperustetta tai muutoin huomioida kotimaisen luonnontuotealan pienten ja keskisuurten yritysten asema tulevissa verotuksen arvioinneissa ja mahdollisissa muutoksissa?

Helsingissä 6.5.2026

Ritva Elomaa ps